

2022/2050(INI)

8.11.2022

ADVIES

van de Commissie vrouwenrechten en gendergelijkheid

aan de Commissie buitenlandse zaken

inzake de uitvoering van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid
– jaarverslag 2022
(2022/2050(INI))

Rapporteur voor advies: Susana Solís Pérez

PA_NonLeg

SUGGESTIES

De Commissie vrouwenrechten en gendergelijkheid verzoekt de bevoegde Commissie buitenlandse zaken onderstaande suggesties in haar ontwerp-resolutie op te nemen:

- A. overwegende dat vrouwen en meisjes onevenredig zwaar worden getroffen door conflicten, met name als het gaat om seksueel geweld, verkrachting als oorlogswapen, ontheemding, mensenhandel¹ en sociale en economische gevolgen op lange termijn; overwegende dat deze gevolgen van conflicten voor vrouwen onder meer blijken uit de ongerechtvaardigde Russische invasie van Oekraïne en de machtsovername door de Taliban in Afghanistan; overwegende dat seksueel geweld steeds meer deel uitmaakt van de bredere conflictstrategieën en oorlogstactieken; overwegende dat de EU inspanningen voor de beëindiging van de straffeloosheid van seksueel gendergerelateerd geweld moet steunen; overwegende dat actuele conflicten genderongelijkheid, armoede, ontregeling van het klimaat en andere vormen van ongelijkheid doen toenemen;
- B. overwegende dat conflicten, de daaropvolgende humanitaire noodsituaties en gedwongen ontheemding gendergerelateerd geweld en problemen in verband met seksuele en reproductieve gezondheid en rechten verergeren, hetgeen leidt tot een gebrek aan informatie en diensten op het gebied van reproductieve gezondheid, met inbegrip van verloskundige, prenatale en postnatale zorg, moderne anticonceptiemiddelen, met inbegrip van noodanticonceptiemiddelen, en veilige abortus en nazorg na een abortus; overwegende dat een genderbewuste aanpak de veiligheid op economisch, sociaal en gezondheidsgebied zou moeten verbeteren;
- C. overwegende dat gendergelijkheid de weg effent voor duurzame vrede, conflictpreventie en de wederopbouw van samenlevingen na conflicten; overwegende dat het van cruciaal belang is het heersende patroon van slachtoffering te vervangen door de participatie van vrouwen als aanjagers van verandering in het vredes- en veiligheidsproces; overwegende dat gendergelijkheid verband houdt met de bevordering van mondiale veiligheid, democratie en duurzame vrede; overwegende dat de deelname van vrouwen aan vredesondersteunende en militaire operaties een beslissende factor is voor het welslagen ervan, omdat het bereik, de lokale perceptie van de missies, het verzamelen van inlichtingen, het situationeel bewustzijn en het melden van gevallen van seksueel geweld daardoor worden verbeterd²; overwegende dat deze cruciale en belangrijke factor aanzienlijk moet worden bevorderd en uitgebreid om tot een sterke en veerkrachtige militaire capaciteit te komen;
- D. overwegende dat het uitvoeringsonderdeel van het genderactieplan III voorziet in een grotere deelname van vrouwen aan missies en operaties in het kader van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB); overwegende echter dat vrouwen 24 % uitmaken van de deelnemers aan civiele GVDB-missies en slechts 5 %

¹ Resolutie 1325 (2000) van de VN-Veiligheidsraad van 31 oktober 2000, te raadplegen op: https://peacemaker.un.org/sites/peacemaker.un.org/files/SC_ResolutionWomenPeaceSecurity_SRES1325%282000%29%28english_0.pdf

² Nagel, R.U., Fin, K. en Maenza, J., *Gendered Impacts on Operational Effectiveness of UN Peace Operations*, The Georgetown Institute for Women, Peace and Security, mei 2021, te raadplegen op: <https://giwps.georgetown.edu/wp-content/uploads/2021/05/Gendered-Impacts-on-Operational-Effectiveness-of-UN-Peace-Operations.pdf>

van de deelnemers aan militaire missies en 6 % van de deelnemers aan militaire operaties³;

- E. overwegende dat de opname van het genderperspectief in het veiligheids- en defensiebeleid van de EU ook betekent dat de specifieke genderdimensies en -effecten van mondiale verschijnselen zoals klimaatverandering, migratie, handel en de COVID-19-pandemie moeten worden erkend en bestreden; overwegende dat deze op hun beurt worden beïnvloed door meervoudige en elkaar overlappende vormen van discriminatie; overwegende dat de nadruk moet worden gelegd op de ervaringen en behoeften van vrouwen en groepen die te maken hebben met meervoudige en elkaar overlappende vormen van discriminatie, en op de erkenning van de essentiële bijdrage van vrouwen, als actoren en besluitvormers op alle niveaus en meer in het algemeen in vredesprocessen;
- F. overwegende dat gendergelijkheid een voorwaarde vormt voor democratie, vrijheid, mensenrechten, duurzame ontwikkeling en een succesvol beheer van de gevolgen van de klimaatverandering, en dus voor vrede en veiligheid; overwegende dat de mensenrechten van vrouwen en meisjes in veel delen van de wereld niet gewaarborgd zijn; overwegende dat organisaties voor de rechten van vrouwen en meisjes voor steeds grotere uitdagingen worden gesteld in verband met de krimpende ruimte voor het maatschappelijk middenveld, en betrokken moeten worden bij de coördinatie en besluitvorming op het gebied van vrede en veiligheid;
1. benadrukt dat de Russische invasie van Oekraïne en de machtsovername door de Taliban in Afghanistan, evenals andere conflicten, duidelijk aantonen dat gendergelijkheid en de rechten van vrouwen een centrale plaats moeten krijgen in veiligheids- en defensiebeleid, met inbegrip van het voorkomen van seksueel geweld en verkrachting als oorlogswapen, de verdediging van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten en het uitbannen van mensenhandel; veroordeelt oorlogsmisdaden die tegen burgers worden gepleegd, met inbegrip van seksueel geweld als oorlogswapen;
 2. herinnert eraan dat gendergelijkheid een fundamentele waarde en kerndoelstelling van de EU is; roept op tot een versnelde uitvoering van Resolutie 1325 van de VN-Veiligheidsraad inzake vrouwen, vrede en veiligheid en van Resolutie 2250 van de VN-Veiligheidsraad inzake jeugd, vrede en veiligheid, in overeenstemming met de verbintenissen van het strategisch kompas; roept op tot de volledige en behoorlijke toepassing van de lhbtq+-richtsnoeren van de EU bij alle GVDB-missies; benadrukt dat de uitvoering van de beleidsverbintenissen van de strategische aanpak van de EU op het gebied van vrouwen, vrede en veiligheid en het EU-actieplan voor vrouwen, vrede en veiligheid een uitdaging blijft; betreurt het gebrek aan toereikende en gerichte begrotingsmiddelen om de actieplannen uit te voeren, en het feit dat veel EU-personeel het thema vrouwen, vrede en veiligheid nog niet in hun werkzaamheden hebben geïntegreerd;
 3. verzoekt de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de Europese Dienst voor extern optreden

³ Werkdocument Europese Dienst voor extern optreden van 30 maart 2022 “Report on the Follow-up Baseline Study on Integrating Human Rights and Gender Equality into the European Union’s Common Security and Defence Policy”, te raadplegen op: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9198-2022-INIT/en/pdf>

(EDEO) en de lidstaten stappen te zetten op weg naar een feministisch buitenlands en veiligheidsbeleid om doeltreffende gendermainstreaming en een intersectioneel perspectief te waarborgen in alle GVDB-missies en zo de geloofwaardigheid van de EU als voortrekker op het gebied van gendergelijkheid wereldwijd te vergroten; onderstreept dat de rechten van meisjes en vrouwen moeten worden gevrijwaard door in de verschillende fasen van de conflictcyclus toe te zien op hun volledige en zinvolle participatie; herinnert eraan hoe belangrijk het is in iedere fase van een GVDB-missie genderanalyse toe te passen en het genderperspectief te integreren door vroeg en gedurende het hele proces deskundigen en adviseurs op het gebied van gender te raadplegen;

4. benadrukt dat de verwezenlijking van gendergelijkheid niet mogelijk is zonder genderresponsieve leiders; roept in dit verband op tot verplichte opleiding op het gebied van gendergelijkheid voor al het midden- en hoger management van de EDEO en de hoofden/bevelhebbers van GVDB-missies en -operaties en dringt erop aan dat in hun functiebeschrijving en evaluaties specifieke verwijzingen naar gendergelijkheid worden opgenomen;
5. dringt er met name op aan dat verbintenis 16 in het volgende civiele GVDB-pact wordt aangescherpt door duidelijke, ambitieuze en meetbare doelstellingen vast te stellen met het oog op speciale genderadviseurs, betere vertegenwoordiging van vrouwen in internationale deskundigenpanels op alle niveaus van de missie, en diversiteit en genderevenwicht in overeenstemming met de strategie en het actieplan van de EDEO voor de verbetering van de deelname van vrouwen aan civiele GVDB-missies in de periode 2021-2024⁴, met name in leidinggevende functies, aangezien er slechts drie vrouwelijke hoofden van civiele missies en geen vrouwelijke commandanten van militaire missies zijn; pleit voor de uitwerking van vergelijkbare doelstellingen bij de planning van militaire missies en operaties;
6. verzoekt de lidstaten om bij het benoemen van kandidaten voor GVDB-missies een evenwichtige gendervertegenwoordiging te waarborgen op alle niveaus en in alle functies, met inbegrip van leidinggevende en militaire functies; merkt op dat gendergelijkheid in de krijgsmachten van de lidstaten een voorwaarde is voor gendergelijkheid in GVDB-missies; dringt aan op transparante en billijke procedures voor de selectie van kandidaten voor GVDB-missies, zodat in het geval van kandidaten met gelijkwaardige kwalificaties voor dezelfde functie, de kandidaat van het ondervertegenwoordigde geslacht wordt gekozen; is ingenomen met het werk van de cluster in verband met optimale werkwijzen voor de lidstaten bij het benoemen van kandidaten voor GVDB-missies en verwacht dat de bevindingen met alle lidstaten zullen worden gedeeld; herinnert eraan dat de deelname van vrouwen aan GVDB-missies bijdraagt tot de doeltreffendheid van de werkzaamheden, en de geloofwaardigheid van de EU als voorstander van gelijke rechten vergroot;
7. verzoekt de Commissie en de lidstaten te pleiten voor de uitbanning van genderstereotypen die bijdragen tot de ongelijke vertegenwoordiging van vrouwen in de veiligheids- en defensiesector; benadrukt dat jonge meisjes moeten worden

4

<https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/Strategy%20and%20Action%20Plan%20to%20Enhance%20Women%20Participation%20in%20Civ-CSDP%20missions.pdf>

aangemoedigd om voor een studie en een loopbaan op dit gebied te kiezen; spoort de lidstaten ertoe aan de belemmeringen voor vrouwen voor een loopbaan binnen defensie weg te nemen en het behoud van vrouwelijk personeel in militaire missies voor vredeshandhaving en vredesopbouw te verbeteren;

8. is ingenomen met de werkzaamheden van de adviseur van de EDEO voor gender en diversiteit en met haar bijdrage aan meer cohesie en een betere zichtbaarheid van het extern optreden van de EU op het gebied van gendergelijkheid, de empowerment van vrouwen, en vrouwen, vrede en veiligheid; dringt aan op een verhoging van de begroting en op een uitbreiding van het ondersteunende team van de adviseur; betreurt dat er sinds 2018 op het niveau van het operationeel hoofdkwartier wel een voltijdse genderdeskundige is voor civiele missies, maar dat een dergelijke functie niet bestaat voor militaire missies; dringt er daarom op aan dat deze functie zo spoedig mogelijk wordt gecreëerd; benadrukt het belangrijke werk van genderadviseurs in GVDB-missies; betreurt het dat de functie van genderadviseur vaak lange tijd vacant blijft bij militaire missies en dringt erop aan deze posten in te vullen; erkent de relevante rol van het netwerk van gendersteunpunten bij missies en verwacht in dit verband voortdurende ontwikkeling en opleiding; pleit voor een gestructureerde uitwisseling van optimale werkwijzen tussen met name civiele en militaire missies, zodat de initiatieven op het gebied van gendergelijkheid die momenteel in civiele missies ten uitvoer worden gelegd, ook op militaire missies kunnen worden toegepast; pleit voor een sterkere positie van de genderadviseur met het oog op de integratie van de genderdimensie in alle programma's en beleidslijnen;
9. betreurt alle daden van seksueel geweld die zijn gepleegd door leden van GVDB-missies of door medewerkers van lokale autoriteiten die door GVDB-missies zijn opgeleid; dringt erop aan dat de aangepaste gedragsnormen voor GVDB-missies en -operaties volledig ten uitvoer worden gelegd en leiden tot een alomvattende nultolerantiebenadering ten aanzien van seksuele en gendergerelateerde intimidatie en seksuele uitbuiting in alle GVDB-missies; dringt aan op onafhankelijk toezicht om te verzekeren dat de daders ter verantwoording worden geroepen, de slachtoffers in vol vertrouwen op anonimiteit en bescherming aangifte kunnen doen, en hun toegang tot de rechter gewaarborgd is; dringt er bij de EDEO en de lidstaten op aan bescherming tegen gendergerelateerd geweld, seksuele uitbuiting en mensenhandel te waarborgen, met verplichte opleiding voor alle missieleden en onderaannemers; dringt erop aan dat gespecialiseerde ondersteuning, met inbegrip van advies en psychologische hulp, beschikbaar wordt gesteld aan alle slachtoffers;
10. dringt erop aan dat in het kader van het GVDB en de Europese Vredesfaciliteit in financiering voor gendergerelateerde maatregelen wordt voorzien, samen met een nieuwe EU-begrotingslijn ter financiering van genderadviseurs in alle GVDB-missies en ter ondersteuning van de uitbreiding van het netwerk van gendersteunpunten; verzoekt de EDEO een gestructureerde aanpak van genderbudgettering te hanteren en alle gendergerelateerde uitgaven zorgvuldig te traceren, onder meer op het gebied van het GVDB, en om vooraf en achteraf gendereffectbeoordelingen te verrichten voor de verschillende programma's die door de EU worden gefinancierd en hierover verslag uit te brengen aan het Parlement;
11. benadrukt, in de context van de toenemende hybride dreigingen en de aandacht voor

cybercapaciteiten in het kader van het GVDB, het belang van cyberbeveiligingsmaatregelen om de handel in vrouwen uit conflictgebieden te monitoren en voorkomen, rekening houdend met de impact van technologie op mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting; herinnert eraan dat vrouwen in Europa ondervertegenwoordigd zijn in functies op het gebied van cyberbeveiliging en roept op tot een specifiek initiatief om te werken aan het genderevenwicht in de cybercapaciteiten en gespecialiseerde sectoren van het GVDB;

12. dringt aan op samenwerking tussen GVDB-missies en het Europees Instituut voor gendergelijkheid – met name op het gebied van de ontwikkeling van gendermainstreaming – en op de toewijzing van voldoende middelen voor dit werk; dringt aan op steun voor door vrouwelijke academici en onderzoekers uitgevoerde studies op het gebied van de genderspecten van het veiligheids- en defensiebeleid.

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	25.10.2022
Uitslag eindstemming	+: 27 -: 3 0: 1
Bij de eindstemming aanwezige leden	Isabella Adinolfi, Christine Anderson, Simona Baldassarre, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Annika Bruna, Maria da Graça Carvalho, Margarita de la Pisa Carrión, Rosa Estaràs Ferragut, Frances Fitzgerald, Helène Fritzon, Lina Gálvez Muñoz, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Radka Maxová, Karen Melchior, Andželika Anna Mozdżanowska, Johan Nissinen, Maria Noichl, Pina Picierno, Samira Rafaela, Evelyn Regner, Eugenia Rodríguez Palop, María Soraya Rodríguez Ramos, Sylwia Spurek, Elissavet Vozemberg-Vrionidi
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Gwendoline Delbos-Corfield, Lena Düpont, Pierrette Herzberger-Fofana, Michiel Hoogeveen, Elena Kountoura, Aušra Maldeikienė, Alessandra Moretti, Kira Marie Peter-Hansen, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

27	+
ECR	Andželika Anna Mozdzanowska
ID	Annika Bruna
PPE	Isabella Adinolfi, Maria da Graça Carvalho, Lena Düpont, Frances Fitzgerald, Aušra Maldeikienė, Elissavet Vozemberg-Vrionidi
RENEW	Martin Hojsík, Karen Melchior, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret
S&D	Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Helène Fritzon, Lina Gálvez Muñoz, Radka Maxová, Maria Noichl, Pina Picierno, Evelyn Regner
THE LEFT	Eugenia Rodríguez Palop
VERTS/ALE	Jakop G. Dalunde, Pierrette Herzberger-Fofana, Kira Marie Peter-Hansen, Sylwia Spurek

3	-
ECR	Johan Nissinen, Margarita de la Pisa Carrión
ID	Christine Anderson

1	0
ID	Simona Baldassarre

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding